

Pintér Lajos

t i s z a v i r á g

versek

Kecskemét, 2009

Kiadja: Ziccer Bt.

Felelős kiadó: Rajtmár István

Borítóterv, tipográfia: Zalatnai Pál

A borító Benes József „Tiszavirág” című festményének felhasználásával készült

Nyomdai munkák: Print 2000

Megjelent: 5 (A/5) év terjedelemben,

ISBN: 978-963-06-7585-7

a l f ö l d i f e s t ő k

érinteni

*csak érintsd meg
ne sértsd föl a papírt
csak érintsd meg
ahogy ezt a verset írod
könnyedén
ahogy a tiszavirág táncol
ruhád hajad érintené
a hóhullás puhaságával
ahogy a Tisza tükrét
megérinti az alkonyi fény*

Schéner festi a csongrádi templomot

*Mihály több fényt
még több színt
ez az én templomom
itt vigyáznak
– ha vigyáznak
rám az angyalok
Schéner Mihály
a ruhája csupa festék
minden ujja csupa festék
ecsettel fest
ujjával fest
szívével fest minden festményt
mögé állok kiabálok
több színt Mihály
több fényt több fényt*

átüt

*itt a borüzlet
a mai vinotéka
épületében volt
egykor az ÁVH
suttogva mondják ma is
ez a terror épülete
paplak van benne ma
s lánykollégium
hallom ahogy
énekelnek benn a lányok
hallom ahogy
énekelnek
az énekük csupa élet
csupa fény
hallom ahogy
énekelnek
fehér blúzuk fehér ingük
csupa vér
a falakon a köveken
minden régmúlt átüt*

eperpálinka

*aki eperpálinkát iszik
sokáig él –
mondotta nagymamám
eperpálinkát főzetett
ittuk bolondok balgák
és mint szitakötők röpködtünk
szárnyunkat
ingünk ujját átütötte a fény
visongtunk kiabáltunk
részeg halhatatlanok*

Éva virágja

*apám ültette hóvirág
még a hó foltjai
de egy rigó
már tavaszt kiált
az apám ültette hóvirág-mező
Tóth Menyhért festette hómező
rajta az összes fehér festék
annyi fehér
szívem Szibériájáig elér
csonttá fagyott kiskatonák
utolsó lehelete miért?
a hazáért? semmiért
fájdalmuk e hómezőn átüt
ahogy apám ültette
hóvirág-mezőn
apám emléke átüt áttündöklő
ez a tündöklő
hóvirág-világ most már tiéd*

irodalom

*persze szeretném
ha szeretnétek
itt sétálok két
lövészárók
között amit ti
ástatok irodalmárok
itt sétálok
a senki földjén
két lövészárók között
kétfelől golyótűzben
itt szállok
a kettészelt irodalom
terei fölött én
kettészelt madár*

d a l o k

cinkepanasz

*zöld-lila ágon
harsan az ének
harsan a póre
cinkepanasz*

*zöld a fa ága
lila az árnya
mikor a nap kél
árnyék vetül rá*

*reszket az apró
földi giliszta
gyilkosától fél
röpke madártól*

*cinkemadár fél
hull a madártoll
villám csap le rá
sistergő ostor*

*de te sose félj
árad a napfény
lásd én se félek
fénylik a holdár*

dúdoló

*gyilkosomtól én
jaj nagyon félek
világháborúk
árnya vetül ránk*

*mikor az aljas
mocskos hatalom
mint marhacsordát
vágóhídra hajt*

*reszket az apró
földi ember mert
akit ember szült
embertől vész el*

*madáretetőt
ácsoltam lásd hogy
élni szeretnék
békében élni*

*lenne unokám
lenszőke lenne
hogyha a világ
nem lángból lenne*

barátainak mondja

*minden földi súly
tehozzád húz már
téged kereslek
drága barátom*

*de a barátság
a ködbe vész itt
mennyei érdem
minden hamisság*

*veletek voltam
volna boldogan
veletek lettem
volna lám én is*

*mint fuldoklónak
nyújtsd kezed immár
de előbb üss le
ne rúgkapáljak*

*ilyen világ ez
drága barátom
emberi orcád-
ra lelek végül*

h á r o m á l o m

ablak a tóra

*álmomban éjjel
otthon voltam
ötven éve elhagyott
otthonomban
hol nevelt
nagyapám nagyanyám
óriás üvegfal volt
a ház falán
az ablaknál ültem
néztem a vizet
a lángoló holt Tiszát*

falak

*álmomban éjjel
az Eötvös Kollégiumban
voltam
harminc év után
újra diák
szobáról szobára
vándoroltam
ajtót nem is nyitottam
pille könnyűn
lépdeltem jární tudtam
a falakon át*

madár

*álomban éjjel
repülni tudtam
még reggel is
a repülés örömére
emlékezem
a testemet megcsavartam
úgy emelkedtem
kezemmel kalimpáltam
köröztem
föld alattam
ég fölöttem
álomban
repülő ember voltam
néma boldog madár*

utóhang

*az álomban
a tárgyaknak
súlya nincs
könnyű a kő
mint hópehely
könnyű a könnyű is
s az álom édes
mint a méz –
az ébredésnek
súlya van
és íze van
tán epeíz
s mi éjjel könnyű
volt pehely
nappal mint kő súly
oly nehéz*

h á r o m j á t é k

álom

*a születésem kérdezed
hogyan is történt?
nem tudom
a születésem álmodom –
életem kérded
nem tudom
hogyan is történt?
nem tudom
az életemet álmodom –
a halálomat kérdezed
hogyan is történt?
nem tudom
a halálomat álmodom –*

a Nap és a Hold elrablása

*nagyapám
holt taván nyáron
gyermek voltam
apró gyermek
de naphalat fogtam
naphalat
úgy ragyogott:
horgomra akadt a Nap
sötét lett
egy pillanat alatt
hiszen
horgomra akadt
egy naphal
horgomra akadt a Nap!*

nagyapám
holt taván nyáron
gyermek voltam
apró gyermek
de horgásztam
s kárászt fogtam
ezüst volt
mint a Hold
horgomra akadt a Hold!
sötét volt
képzeld
egy pillanat alatt
hiszen
horgomra akadt
az ezüstkárász: a Hold

iszkoltam haza
apró gyermek
reszkettem féltem
félve féltem
a rám táruoló sötétségben

reszkettem féltem
félve féltem
a rám táruoló sötétségben

Buda Feri számvetése

*három lányom három fiam
összesen van hat gyermekem
három vejem három menyem
ezen felül hat unokám
hat szempár mely ragyog reám*

p.s.

*feleségem önnön magam
számvetésem: vagyunk huszan*

három miniatűr

Történelem

Nem én törtem el.

Mozdulat

1975-ben

*Nagy László ötvenedik
születésnapját
köszöntöttük a
Fészekben.*

*Latinovits szavalt,
szava, mint rőzseláng,
verset és szőlővesszőt
hozott a költő fiának.*

*Látom, ahogy
az est után*

*Nagy László és Ratkó Jóska
közös taxiba száll.*

*Harminc év múltán
intek utánuk.*

Kezem meglőtt madár.

Apám

*Sok éve halott.
Télen, ha itt-ott
jégtorlaszok,
ha zajlott a Tisza,
ha be-befagyott,
ő átjárt a folyón.
Át a jégen,
az én édesapám.
Tudta a víz sodrását,
lékek helyét,
a jég tömbjein
bátran lépkedett.
Távolról nézem,
már a tél ködén át,
a pára függönyén át,
gyermeki szemmel nézem,
ahogy lép a vízen.*

három önarckép

Zselici önarckép

*Itt éledegélt és
mértékkel iddogált
Pintér Lajos, a költő,
idejét nemcsak
léhán töltő,
hanem ki dolgozó,
bár csöndes szemlélődő.
Majd múlik
egy-két emberöltő,
s nem említi őt a
hálátlan utókor,
elfogy az aszú-bor, óbor,
s mindenkor kiforr az új bor.
Nézd csak, nézd, gazda,
boros-üvegem üres immár.
Isten nevében:
töltsd meg újból!*

Önarckép

ötvenhárom éves korából

*ki ez a
nagyhajú
halk szavú
torzonborz
alak
ki nem élt át
háborút
de szívében
bordalok
borzalmak*

*háborúk
mégis
és béke
kék egek
szerelmek
társak
szívében
holt apja
élő édesanyja
– magára hagyta –
szívében
Kormos Pista
a fradi ifista
szívében
Illyés
Nagy László
sok tépett zászló
ki ez a
félénk
ismeretlen arc
torzonborz haj
ki ez a
szemüveg
felelj tükör
nem felelsz
megrepedsz*

Önarckép

54 éves korában

gyerekként
54 éves emberre
mint bölcs öregre
úgy néztem
néztem volna apámra
s most hogy e kort
megéltem:
gyerek gyerek
magamat annak érzem
de az örök gyerekekben
lásd
szaporodnak az évek
az évekkel a sebek
a sebekkel a halál
az örök gyerekekben
lásd
hogyan szaporodik
a vad halál
és hogyan dacol
a halállal
szelíden az élet
és hogyan fakad benned
mint kövek közt
a forrás
hogyan fakad fel benned
az ének

egy csokor virágot
festettem a képre még:
tulipánt talán
mely mint a tűz ég

*nézd nézd mama
irgalom édesanyám
elkészült a
tulipános önarckép*

kis, kamasz dublett

Márta és Mária

17 éves lehettem, 18. Félszeg kamasz a csongrádi gimnáziumban. Még nem félig árva, még élt édesapám, aki pár évvel később halt meg rákban. Lobogó hosszú hajam miatt, borostás kamasz arcom miatt kaptam tőle egyszer egy pofont, de már nem fáj, már ragyog. Első szerelmem nálam egy évvel fiatalabb diáktársam, Szabó Márta. Milyen is ez az első szerelem, mulandó, elolvad, mint a májusi hó. Autóstoppal mentem a Balatonhoz, menetben útba ejtettem a várost, Budapestet, és ott az általam, csongrádi kamasz által oly szeretett költőt kerestem. Nagy Lászlót! Hogy akkor megjelent könyvét dedikáltassam. Szívesen fogadott. Kinek is dedikáljam a könyvet? – kérdezte. Pironkodva feleltem, nem nekem, hanem, ha lehet, kis szerelmemnek, Szabó Mártának.

Nagy László akkor székéből nehéz mozgásával felállt, és kócos kamaszt: megölelt. Az én első szerelmemet is Szabó Mártának hívták! – mondotta lelkesülten, hozzá írtam a Márta és Mária című versemet!

*Az első szerelem, mint hó
elolvad, de a gyermekkorból még
felsajog, szelíden simítja ingem,
ököllel üti a szívem.*

Sanyi

*17 éves lehettem, 18. Félsszeg kamasz
a csongrádi gimnáziumban. Még nem
félíg árva, még élt apám, aki
pár évvel később halt meg rákban.
Lobogó hosszú hajam miatt, borostás
kamasz arcom miatt kaptam tőle
egyszer egy pofont, de már nem fáj,
már ragyog. Autóstoppal mentem
akkor is Pestre, akkor Weöres
Sándort kerestem. Weörest, ki
világirodalmi nagyság, kinek
szívében Bóbita, Bóbita játszik.
Megint azért, hogy megismerjem,
és hogy akkor megjelent könyvét
dedikáltassam. Örömmel fogadott,
körültáncoltak bennünket felesége, Amy
macskái. Kinek is dedikáljam a
könyvet? – kérdezte a költő.
Ha kérhetem, ne nekem, hanem kis
szerelmemnek, mondtam, úgy
hívják, Szabó Márta. Weöres fogta
a könyvet, és magába roskadt,
percekig gondolkodott a dedikáción,
még a homloka is gyöngyözött, azt
hihetted volna, ha látod, hogy most
költi újra Az éjszaka csodáit.*

*Majd hirtelen mozdulattal, váratlan
lendülettel írni kezdett, és átadta
nekem a dedikációt. Ígyen szólt:
Mártnak szeretettel Sanyi.*

*Ugyan megvan-e még e könyv valahol?
Ugyan megvan-e még e halhatatlan
dedikáció? Vagy elsüllyedt, mint
Atlantisz. Vagy tovatűnt az időben,
mint a mi leronthatatlan fiatal arcunk.*

koranyári dallamok

anyám

*anyám elesett a konyhában
felállni nem bírt
térdei betegek
bottal jár
úgy mászott be a
szobába négykézláb
mint egy kisgyerek
megöregedtél édesanyám
látod négykézláb jársz már
mint egy kisbaba
de nem halhatsz meg
örömünkre élj
nem fogad még vissza
az anyaföld az anyaméh*

bodzafa

*anyám udvarán a bodzafa
virágzik
bodzafavirág
mennyi mennyei illat
mennyi íz zamat
csinálj belőle szörpöt
édesanyám
ha megiszom
benne lesz gyerekkorom
minden íze illata
újra rám ragyog
a gyerekkori ég
ha rám nyílik fölém borul
a virágzó bodzafa*

apám

apám jön a
temetőből
csont ujjaival nyitná
az ajtót
csont kezével rázza
a kilincset
hozzám beszél
föltámadtam mondja
föltámadtam én
de nem támadt fel
vele a lakat kapukulcs
csak rázza a kaput
nem nyitja ki a halott
ilyenkor jönnének haza
mind kik fogságból
kik háborúk poklából
asszonyaikhoz fiaikhoz
megjönnének ők
mindegyik hozzám beszél
mikor rázza tépázza
a kertkaput a szél

egészségedre!

*szeretek egy pohár bort
tölteni
felnőtt fiaimnak
ha hazajönnek
s szeretek velük
koccintani
szeretem hallani ahogy
megcsendül
cseng az üvegpohár
egészségedre mondom
egészségetekre
s másnap már
nem is az a hang
nem az üvegpohár csengése
már csak
a csengés emléke száll
száll velem tovább
ha kell elkísér vigasztal
földi poklokon átsegít*

későnyári dallamok

ezüstkárász

*még gyerek
rövidnadrágos gyerek voltam
amikor azt az
ezüstkárászt kifogtam
nagyapám holt taván
hogy ragyogott az a kárász
ezüst volt
mintha nyárestén
kifogtam volna a holdat
mintha kifogtam volna a holdat*

dúdoló

*mikor kamasz voltam
úgy énekeltem
mint egy madár
éltem a verset éltem
mikor felnőtt voltam
nem énekeltem sírtam
de úgy sírtam
meg ne lássa anyám
meg ne lássa édesanyám*

anagrammák saját nevére

*nevemmel játszom
pintér lajos:
én prosti alj –
de hiszen kurva nem vagyok
pintér lajos:
én is lop rajt –
de tolvaj sem vagyok
pintér lajos:
élni ja sport –
de én de én
nem sportból éltem!
és akkor eljön
a kegyes anagramma értem
pintér lajos:
lant-piros éj –
az én lant-piros éjem*

pohár bor

*egészségedre!
egy-egy pohár bort
fiaim egészségére megiszom
nem árt egy-egy pohárka
s biztatom őket mert
rájuk tekint már szemem
az ő egészségükre is
leendő unokákra
leendő unokákra*

körtés csendélet

a béke-téri piacon

*nagyanyám körtét
árul
itt a klappkörte
itt a klappkörte
kiabálja
kiabálja a drága*

*de a nagy üzletet
nem ő csinálja
csak magát szépen
megrongálja
áldja az isten áldja*

virágzó körtefák

*virágzó körtefák
mint táncoló menyasszonyok
a tavaszi szélben
virágzó körtefák
a napsütésben fényben
fölöttük varjak
károgó öregasszonyok
feketében
fölöttük varjak
a meghasadt eget
röptükkel összevarrják
táncoló integető
lányok az útszélen
parázna billegetők
lábukon könnyű papucs
a piros pipacs*

*virágzik az akác is
fürtösen lóg a virága
habzó akácvirág
a kisgyerek letépi rágja
a kisgyerek letépi rágja*

*körtefa szikrázó ága
akác mézédés virága
az a kisgyerek
én voltam én*

jártam az ég peremén

körtepálinka

*régi füveskönyvet
lapoztunk nagymamával
ki eperpálinkát iszik
száz évig él
olvastuk ki belőle
eperpálinkát főzetett
nagymama
megittuk vígan
egészségedre egészségedre
kiáltottuk megrészegülten
de ő már nem él
eperpálinkát iszom mama
hogy elhiggyem a mesét
aki ezt megissza
száz évig él*

*meghalunk mind
csak virágzó körtefákban
élünk örökké
csak virágzó verssorokban*

*körtepálinka eperpálinka
körtepálinka eperpálinka
aki elhitte a gyerekmesét
hogy egy pohár pálinkától
száz évig él
az a felnőtt meg
én voltam én*

jártam a lét peremén

m e c c s

X
(első félidő)

*kapus voltam
szárnyam nőtt
kapus az
osztálycsapatban
vakxi kapus
szemüvegem a
kapufa tövében
néhány potyagól is
s bátorító szavak
nem baj sokat kapunk
de eggyel
többet rúgunk
egykori kamasz
galaktikusok*

XX
(hány félidő egy meccs?)

*1968 táján
volt egy nagy védésem
emlékezem a jobb alsó
sarokból
szedtem ki egy távoli
lövést
különben is a
nagy lövések éve volt*

XXX

(árnyékre vetődés)

*rideg szobában
párnák közt
csövek közt
majd egyszer
kérdesz
hogy mennyi még?
mennyi van még hátra
mester?
hány ócska mester
a grundokon
de most egy igaz
mestert kérdezel
de most uradat
kérdesz hogy
mennyi még a meccsből
s Ő kezével jelez
jelét nem láthatod
jelét nem láthatja
senki sem*

Kodály halála

*egy-egy ütemmel előbb
jött meg az ősz
jött meg a tél
jégcsap ütötte szét
a széncinke
piciny fejét*

a Katona-emlékműnél

*Kodály kalapban
Illyés kucsmában
most már örökkön
ott állnak
Katona bronz szobra előtt*

*a költő csont kezével
sírfedő lapját
félretolja s
holtából így szól:
mondjátok e
tisztelgés e néma
emlékezés miért?*

*hivatalomért?
vadászkalandokért?
verseimért?
s hallja a választ:
miért?
Bánkodért!
Tiborcodért!*

*levett kalappal Kodály
kucsmával kezében Illyés
ott állnak
Katona József
bronz arca előtt
most már örökké*

Kodályt Illyés köszönti

*Illyés zengeti versét,
föllendül ismét a
karmesteri pálca –
vallja, szavalja.*

*Szétnézek, látom
most a karmesteri pálca
épp megtöretvén,
s körül megannyi
emberi álca és bárca.*

egy rádióadásra

*mintha a világ végéről
hallanám régvolt
október 23-án:
ne bánts a magyart!*

*a müncheni rádió
recsegve zenéli Kodályt
ne bánts a magyart –
ismétli Zrínyi szózatát*

*ismétlem én is
elhalkulón
e halhatatlan szózatot*

párhuzamos koporsók

Nagy Gáspár emlékére

testvérek

*ikertestvéreknek nevezett
bennünket Kormos
egyszerre szerettek
bennünket a lányok:
nyíló virágok*

*hogy meghaltál
talán én is veled haltam
és hogy élek
te is velem élsz*

egy pohár bor

*egy pohár bort
lenne jó meginni veled
isten éltesse
isten éltesse jó testvér*

*de poharamból a bort
földre döntöm le
és poharam is összetöröm
szilánkokban a szív
összetört a maradék öröm*

remény

*olyan jó élni
élni élni élni
meghaltál de a
verseidben élsz
én még élek
de ez csak haladék*

*meghaltál de a
verseidben élsz
és égve égsz
verseidben örök
októberi lángok*

t e n g e r l á t ó

a csuka villanása

*gyermek voltam
a holt-Tisza partján
nagyapám csónakján
kölcsön felszereléssel
horgászbot villantó
álltam a jeges Tisza
hátán ladikban
villantózgattam
talán ha tízéves gyerek
villant a téli fény is
villant a fény
a jég élén is
egy csuka kapott
volna horgomra
de leakadt
de továbbúszott
mint a fény
tovavillant a tó vizén*

jel és jelenés

*minden csak
jel – mondják a tudósok
minden csak
jelenés – írja Jékely
jel és jelenés
betű és
égi fény
megférnek verseimben*

levélféle Illyés ürügyén

*nem is tudod
mennyire mélyre süllyedtél
a szarban –
gyalázatosan
megírta volt így
levelét
egy politikus
egy miniszter Illyésnek
nevét borítsa feledés*

*a 60-as években
lehattunk talán
Illyés válaszolt
az Egy mondattal
válaszolt
a Koszorúval válaszolt
életműve
harcolt az
élet nyüve ellen*

*légy átkozott
politikus
mint ki kutyájához
úgy szólt költőjéhez
kik költők
nyüszítő hű ebek
ha láncon is
de megvédték az
udvart és a kertet
ők őriztek itt
házat és hazát*

jövendő arc

*majd meghalunk
mert nem élünk örökké
de fiainkban
bizton benne élünk
és benne élünk
a hű unokákban
eljövendő
arcukat dicsérem*

t i s z a v i r á g

tiszavirág

*a hídról nézzük
nézd
nézd
virágzik a tiszta
a hídról nézzük
csongrádnál
ahogy virágzik
szerelmes folyónk
futkározunk
kiáltozunk
mint a gyerekek*

kékgolyó utca

*a déli
pályaudvar előtt
hányszor elmentem
déli pályaudvar
kékgolyó utca föl
apám
édesapám
a kékgolyó utcában
a rák kórházban
csontsoványan
gyerek sem
voltam már
felnőtt sem
voltam még
fogtam drága
viasz sárga
kezét*

*egy pohár kólát
kérsz
kérdzte
kérek kérek
mondottam
most
kérem vissza
az életét*

virágnézet

*a hídról nézzük
nézd
nézd
virágzik a tiszta
röpködünk
futkározunk
mi is
a hídon
hú folyónk fölött
hűtlenek*

t i s z a v i r á g

tiszavirág

*szita szita
emlékezet
júniusi
hóhullás a
tiszta felett*

őzek

*őzek a
tanyaudvaron
még nem korhadt el
a kerítés
őzek egy
téli kertben
fűszálak élén
kergetőznek*

variáció

*csónakban állok
hajamra hó hull
tiszavirágzás
tiszavirág te
mondd meddig élünk*

apám

*apám át-átjárt
a tiszta jegén
télen mikor tükröződik
jégen az ég
égen a jég*

*persze ismerte jól
a víz sodrását
jég fodrait
lékek helyét*

*végül nem a
hártyásodó lék
szakadt be
lába alatt
hanem a lét*

t i s z a v i r á g

marad a láz

állok a tiszta
felett
júniusi hóhullásban
virágzik a tiszta
virágzik
szalad és kiabál
egy gyerek
aki voltunk
szalad velünk
a múltunk
marad a láz
ugye fiúk
állok a víz
fölött
lázás lázongó
gyerek
szememben
szállongó tiszavirág
ugye fiúk
marad a láz

eötvös kollégium

állok a város
felett
énekelek
a ménesi úton régen
megszületett
bennünk az ének
és szállt velünk
és szálltunk

szaladtunk
ménesi úti ménes
régen volt
régen
igaz se volt
de igaz volt
igaz
s most vigasz
hogy megmaradt
a régi láz
szememben
szállongó tiszavirág
ugye fiúk
marad a láz

a papírsárkány röpte

úszik
a város felett
egy papírsárkány
aki röpteti
gyerek
én röptetem
száll röpül
a város felett
mélyülő árkok és
átkok felett
árulások
megalkuvások és
elkurvulások felett
úszik a
város felett
lebeg
egy papírsárkány

aki röpteti
gyerek
lázás lázadó gyerek
én röptetem
szememben
szállongó tiszavirág
ugye fiúk
marad a láz

t i s z a v i r á g

töredék

*gyere Gáspár
segíts
csak áruló születik
s lázadót már
nem terem
e föld
most is ez a
hétpróbás
pimasz...
a kézirat itt
megszakad*

töredék 2

*a szekszárdi temetőben
a nagytilaji temetőben
a csongrádi temetőben
hol rokonok neve
a kőben*

*hol találkoznak
a párhuzamos koporsók
a végtelenben*

fáklyaláng

*Bauer Sándor
Moyses Márton
Jan Palach –
kik égő
néma fáklyák
éjszakánkban
ott világítanak*

hegedű

Csernus Farkas
nagyapám testvére
hegedűkészítő volt
hol Csongrádon
hol Szegeden
a műhelye
hegedűkészítő
ízlelgetem a szavakat
nekem is készített
egy apró
gyermekhegedűt
emlékezem
a hegedűleckékre
a violinkulcs
hattyúnyakára
suta ügyetlen kezem
sétájára a
húrokon
nem maradt utána
emlék
egy kézhezálló szerszám
egy apró
gyermekhegedű sem
így most a semmin játszom
azt tartom kezemben
a semmi húrjait zengetem
hűtlen rokon

t i s z a v i r á g

gyerek

*az osztálybajnokságban
játszottunk
fociztunk
nyakigláb fiúk
én voltam a kapus
és egyszer saját
hálómbe ütöttem a szögletet
hogy szégyenlettem
láttam
maguk is kamaszok
kinevettek a jegenyefák
nem baj
nincs semmi baj
mondotta néhány
klottgatyás barát*

felnőtt

*1976-ban halt meg
Latinovits
én épp azóta
dolgozom a Forrásban
volt Illyésnek egy verse
L. Z. halála
úgy emlékezem
a sakál dalol
s a pacsirták vonítanak
Búcsú L. Z.-től
látom most
ilyen címen
Illyés kötetében*

*Illyés verse
kéziratban terjedt
szamizdatban
úgy lehet mondani
írtam a költőnek
egy levelet
pályakezdő szerkesztő
hogy kedves
Illyés Gyula
– vagy kedves Gyula bácsi –
közölnénk
a Forrásban
L. Z. halála
című versét
nem kérem a
kéziratot mert az
nálam megvan
hanem a közléshez
szíves hozzájárulását kérem*

*és postafordultával
jött a válasza:
kedves barátom
a közléshez hozzájárulok
sőt megtiszteltetésnek veszem*

*lám a stílus
maga az ember
létevel is
életművével is
de levelével is
így tanított akaratlanul
stílusra Illyés Gyula*

1976-ban
iskolapadból kinőtt
gyereket
aki egyszercsak
észrevette felnőtt

öreg

Faludy György
Faludy Gyuri bácsi
2003 szeptemberében
volt a vendégünk
estje volt egy
kávéházban
s én szalvétára
jegyzeteltem
most veszem elő
e cetlit rajta
Faludy-mondatok

„nem vagyunk rokona
senkinek
különösen a finneknek nem”
mondotta anyanyelvünk
magányáról

„próbáltam nem otthon
érezni magam”
válaszolt arra
hogy miként érezte
magát az emigrációban

*„az ösztöneid jobbak
mint a parancs!”
mondotta mikor
emlékeit idézte a hadseregről
az ottani fegyelemről*

*„nagyobb bürokrácia
van itt mint a
szultán Törökországában volt”
mondotta állapotainkról*

*„Gyurka mondj valami jót
nem baj ha nem igaz!”
kérték társai Recsken*

*„– lehet valaki jó költő
aki nem liberális?
– hogyne lehetne!”
ez pedig párbeszéd
az esten*

*„a politika külön
üzlet lett
teljesen elszakadt
az emberiségtől”
ez pedig egyik
észrevételezése volt
a beszélgetés közben*

*nézem a lassan
sárguló cédulát
emlékeket rakosgatok
emlékképeket:
rajtuk egy öreg
mondatait idézgetem
újra
hogy például
a politika külön
üzlet lett
teljesen elszakadt
az emberiségtől*

*és arra gondolok
hogy közben
mi is elszakadtunk
teljesen elszakadtunk*

t i s z a v i r á g

mit hoz a múlt

*a jövőt már tudom
ismerem titkait
mint képeskönyvet lapozgatom
mint súlyos betontömböket
lapjait rétegeit rakom
csak azt nem tudom
mit hoz a múlt
most is kilökte a fekete föld
Katyn emészthetetlen
csontjait
szerelmeim szőke
lengyel lányok szeme
világítja át a csillagtalan éjszakát
Katyn holt
katonáinak
keresztcsontja az égen
a hold*

Hervay Gizella

*mikor először találkoztunk
nem bírt beszélni
bevarrta száját
a fájdalom
csak befelé dalolt
láttam hogy szeme
csak befelé lát
csak nézi ahogy
a szegen
Kelet-Európa szegén*

*lóg az árva lódenkabát
ez az idegbeteg asszony a
költészet nagyasszonya volt
drága nagyasszony
néztem ahogy
szeméből ömlött a könny
megannyi gyöngy
megannyi gyöngy*

Csernus nagyapám

*Csernus nagyapám
bolgárkertész volt
most is látom ahogy
palántái előtt ott térdel
ott térdel a
természet templomában
látom ahogy táncol
egy búzaszállal
hajlong a szélben
virágzó körtefáival
ő mindent tudott a világról
én semmit
csont-kezevel most is fogja
kezem úgy vigyáz rám
kísér minket
hosszú láncon egy komondor
kísér egy fekete holt puli
csaholnak
a kutyák mennyországát
hangjuk átüti*

átvérzik

*fehéringes folyók
írtam verscímbe kamaszkorom idején
folyómról írtam
hú Tiszámról
fehéringes foglyok – írtam
kötetem címe volt ez is
azok vagyunk mind
gondoltam lázas hittel
azok vagyunk mind
a költészet
fehéringes foglyai
s most olvasom nálad a te
műved címében is
fehéringes versek –
eddig azt hittem
ez a felfénylő jelző enyém
s most látom
emberről emberre talán
nemzedékről nemzedékre
vándorol az az ing
fehér ing
viseljük mígnem átvérzik*

t i s z a v i r á g

kavics

a hatvanéves Tiszatáj köszöntése

*Tisza tájak sírnak
tiszai tájak nevetnek
kavicsot fogok
kezembe
s mint a régvolt gyerek
folyónkhoz futok
hú folyómhoz hűtelen
s tükrére kavicsot dobok
a kavics felpattan
felpördül bukik
kacsázik a vízben
a kavics
mennyit játszott így
régen a gyerek
egy kavics lehettem
Isten kezében magam is
a vízre hajított
merüljek fölrepüljek
mára már elengedett
már nem engedi
hogy óvó kezén ott pihenjek
kezében megbéküljek
lélektő kavics*

Zsu Hajdu

*Hajdu Feri nagybátyám
1956 lázas napjait
végigfotózta Budapesten
majd Bécsbe menekült*

s át Ausztráliába
mindig-mindig
futottak vele képei
fotói és tört emlékei

ötven év múltán érkezik
egy vékony leányka
Zsu Hajdu vagyok
mondja hibátlan magyarsággal
– nagybátyám lánya –
kezében óriás táska:
a lázas 56
most előhívott és
hazahozott fényképeivel

ugye maradsz ugye
maradtok mondom neki
de már indul is
és ötven év súlyát
hontalanságát
képeit emlékképeit
a világban tovább cipeli

Zsu Hajdu
ha jól tudom
most műtermet
nyitott Vietnamban
fényképész fotóművész
nagyítja kicsinyíti
előhívhatatlan életét
és lelki beteg

*hogyan is lehetne ép
kerek egész
egy ausztráliai/magyar
lány/ Vietnamban*

*a gyökerét vesztett
sokszor átültetett fa is
megfakul megtörik
a sokszor átültetett
lélek is*

hattyú

*1989-ben vagy 90-ben
mutattuk be
Kecskeméten esszékötetem
Grezsza Feri
beszélt róla
vezette be
az akkor már nagybeteg
Grezsza Ferenc
ragyogtunk a gyönyörű
Cifrapalotában
magunk is a
változás hitében lázában
s a közönség előtt
Feri váratlanul
kérdte tőlem:
az új időkben lesz-e majd
kell-e még
kultúrpolitika?
és én azt válaszoltam
soha*

azóta mennyi év
mennyi hamis év
milyen kevés
kultúra
mily sok politika
rozsdás rossz edény
mily sok történelem:
pohár melyet nem én
törtem el
mennyi politika és
a kultúrpolitika
régi rút lika
mennyi árulásban
itt él velünk
mennyi mennyei
elárulásban
hamis értékrendekben
itt van a trendben
itt van a kánonokban
mint íz vizezett borban
magad is
szem a láncban
rombolod és teremted
rossz ízt ad
ételünknek
rossz kedvet életünknek
itt riszál
még kényesebben
tolla még fényesebben
a kultúrpolitika
a hattyú
a hattyúnyakú görény

t i s z a v i r á g

vázlat

*kötetet most
nincs erőm
összeállítani
pedig kellene
verseimből
Czinéről írtam
tanáromról
Sütőről verset
ezeket is kötetbe
gyűjteni
de az erő
a lelki erő
most csak
azt engedi
hogy egy-egy verset
írjak
azokat engedjem
újtukra
le a Tiszán
úszik egy-egy hajó
papírhajó
papírpép
vers*

Baka Pista

*Pista
mennyire hiányzol
jó lenne a
Tarjánból
be-besétálni újra
a Kincskeresőbe
közben
megváltani mert
itt maradt
megváltatlanul
a világ
fiatalok voltunk
úgy lobogtunk
mint lámpában
a láng*

Csernus nagyapám

*Csernus nagyapám
Csernus nagyanyám
fáj mert ők dörömbölnek
most is szívemen
hősök parasztemberek
nem szólok
róluk többet
faleveleket
beszél a szél
beszél a csend*

Nagy Gazsi

*Nagy Gazsival
Baka Pistával
de jó volt
– emlékszel? –
hármásban
az Eötvös kollégiumi esten
s március 15-én
a Március 15-e téren
Pesten
ott álltunk
a betiltott téren
talán
át sem öleltük egymást
talán annyit se mondtunk
testvérem*

t i s z a v i r á g

most

*most
ahogy a fehér papír fölé
dőlk
bányász lebonthatatlan
szénfalak fölé
eltűnődöm szakmám
becsületén
szakmám? szerelmem?
mondd mi a neved
és mondd mit is érsz?
mert mi is az
irodalom
kinek kacat csak
ócska lom
de kinek a birodalom
– de nem az
melyet fegyverrel foglaltak
diktátorok
mind szónokló rossz torok
s mely birodalom
mind leomlik egy napon
hanem az omolhatatlan
a romolhatatlan
szellem becsületén
tűnődöm én
tört erőm szerint
fölötte őrködöm*

egy kislecske emlékére

*egy kislecske
emléke mozog bennem
fészkéből
kiborult kislecske emléke
akit kezembe
én vettem
fészkébe
visszatettem én
testének pille súlyán
súlytalanságán
tűnődöm
vacogásán
a megrémült lecskepár
röptén
sivításán a fészek körül
egy kislecske halhatatlan
emléke mozog bennem
talán már nem éltem hiába
ne írd érdemül
de ne ródd fel
vétkemül
megmentettem az életét*

fehér ede bácsi

*fehér ede bácsi
magyartanárom
emléke legyen örök
legyen áldott
naponta gondolok rá
ki ott maradt
a gimnáziumban őrizőnek
akkor is
mikor mi büszkén
elballagtunk
elérhetetlen céljaink felé
ki az első
utcakövön botlott el
kinek sorsa a tengereké
de a tanárok ballagása
csak ki a temetőbe
mi becsukódtunk
mi büszkén elballagtunk
s ott maradt az iskola
tárt
üresen kongó épülete
sírtak a nyitódó kapuk
a szegletkövek
de igazán akkor sírtak
amikor ő ballagott el végül
hána alatt mennyi
mennyei dolgozatfüzet
évek múltak el azóta
s én most siratom*

részeg az éjszakában

*lenn egyetlen viharlámpa
imbolygó részeg jár az éjszakában
csillagvilág vigyázza fenn*

t i s z a v i r á g

Baka István emlékére

barátság

*akit szeretünk
ha meghalt
bennünk él tovább
viseljük arcát
sorsát viseljük
él bennünk tovább –
akit szeretünk
ha meghalt
meghalunk mi is
arcunk széttörik
mint vizes pohár
talán jobb részünk
hal meg ővele*

édesapám

*édesapám érzem
még mindig szeret
meghalt rég de a
föld alól szeret
a mennyország itt csak semmiség
csillagaival messzifénylő
üres ég
ő nem a mennyből
a földből föl szeret
csontjai a hideg
agyagból átragyognak*

kavics

*mikor gyerek voltam
kicsi gyerek
játsszótársam a Tisza volt
ő is gyerek
lapos kavicsot fogtam
a víz tükrére dobtam
szűrtem a vizet
föl le kacászott
a kavics
és én dadogtam
élek élek élek –
mikor felnőtt voltam
játsszótársam a Tisza volt
a jó öreg
kavicsot fogtam
a víz tükrére hajítottam
szűrtem a vizet
föl le kacászott
a kavics
és én daloltam
daloltam hogy félek*

visszajönni még

*az asztal végéhez
vágytál ülni barátom
előtted szekszárdi bor pohár
Juhász Gyulá-s szakállad
megremeg
ahogy a pohár bor
után mozdul csont kezed
jó lenne lenne
visszajönni még
megtudni van-e
magyar dal Váradon
látni hogy búzavirágkék
fenn a magas ég
jó lenne lenne
visszajönni még*

vízre lapos követ dobni

*vízre lapos követ dobni
teli mellény körtét lopni
szaladtunkban mohón enni
ébredtünkben hasra esni*

Hat pohár bor

*Egy pohár
a gyermekkorra,
rajzolsz a
porba.*

*Egy pohár a kamaszé –
milyen kék a magas ég.*

*Egy pohár a diáké,
emlékezz a mesterekre,
egy pohár a felnőtté,
feledd el őket.*

*Egy pohár az öregkoré,
egy pohár az aszúboré:
nézd a vonuló felhőket.*

ezüst

*dúdolgatván magamban
járok egy őszi kertet
jobb felől kísér a halott felnőtt
bal felől kísér leendő gyermek*

t a r t a l o m

alföldi festők	5
dalok	9
három álom	12
három játék	14
három miniatűr	17
három önarckép	19
kis, kamasz dublett	23
koranyári dallamok	26
későnyári dallamok	29
körtés csendélet	31
meccs	34
medalion	36
párhuzamos koporsók	38
tengerlátó	40
tiszavirág	43
tiszavirág	45
tiszavirág	47
tiszavirág	50
tiszavirág	52
tiszavirág	57
tiszavirág	60
tiszavirág	64
tiszavirág	67
tiszavirág	71
tiszavirág	74

*A kötet megjelenését támogatta:
Patrónus Közgyűjteményi Alapítvány,
Nemzeti Kulturális Alap*

nka
Nemzeti Kulturális Alap